

**Sámegiela
stivrenjoavku**

3/2023

Lassidiehtu

Mildosat Sámedikki cealkámuš
(mielddus1), nuortalaččaid
giličoahkkima cealkámuš
kolttien (mielddus 2), Sámedikki
nuoraidrádi cealkámuš
(mielddus 3), sámegiela
stivrenjoavkku evttohus
doaibmabijuin dorvvastit
vejolašvuoda oažžut sámegiela
mielladearvvašvuodabálvalusaid
(mielddus 4)

Dno 00/00.00.00/0000

[23.5.2023]

almmolaš

Ossodat

Čáli

Sámegiela stivrenjoavku 3/2023

Áigi 23.5.2023 dii 10.00

Báiki Zoom-čoahkkin

Oassálastit Ságadoalli Niittyvuopio-Valle Laura (Suoma Guovddáš)

Niittyvuopio Anni-Sofia (Gurutlihttu)

Keskitalo Pigga (Suoma Guovddáš)

Tapiola Uula (Suoma Guovddáš)

Aikio Ara (SDP)

Lukkari Sammol (Álbmotlaš Olgešbellodat)

Mikkola Juha-Pekka (Vuodđosuopmelaččat)

Anna-Katariina Feodoroff (Nuortalaččaid siidačoahkkin)

Marko Tervaniemi (Sámediggi)

Klemetti Näkkäljärvi (Sámediggi)

Terhi Harju (Sámediggi)

Petra Magga-Vars (Sámediggi)

Ristenrauna Magga (Sámediggi)

Tuuli Miettunen, vd. ovddidanhoavda, sámegiela ja kulturmielddásaš
bálvalusat

Mirja Laiti, bálvalanhoavda, sámegiela ja kulturmielddásaš bálvalusat

Sara Keränen, giellabargi, čoahkkima čálli

1§ Čoahkkima lágalašvuohta ja mearridanválddálašvuohta

142 § Doaibmaorgána mearrádusdahkanbarganvuogit

Doaibmaorgána sáhtá giedahallat ášši aitosaš čoahkkimis, mas čoahkkima oassálastit leat mielde čoahkkimbáikkis. Aitosaš čoahkkimis sáhttit geavahit elektrovnnalaš áššehálddašan- dahje jienastanvuogádaga. Molssaevttolaččat čoahkkima sáhttit doallat elektrovnnalaš doaibmanbirrasis, masa oassálastit elektrovnnalaš oktavuoda bokte (elektrovnnalaš čoahkkim). Doaibmaorgána sáhtá maiddái bargat mearrádusaid giddejuvvon elektrovnnalaš mearrádusdáhkanmeannudeamis ovdal čoahkkima

(elektrovnnalaš mearrádusdahkanmeannudeapmi). Guovloráđdehus dahje dan nammadan virgehálddašeaddji vástida, ahte elektrovnnalaš čoahkkimiidda ja elektrovnnalaš mearrádusdahkanmeannudeapmái dárbbaslaš teknihkalaš rusttegat, vuogádagat ja diehtjohtolatoktavuođat leat áigedássidat ja diehtodorvolaččat dan láhkai, mo lágat eaktudit.

143 § Elektrovnnalaš čoahkkim

Doaibmaorgána sáhtá doallat čoahkkima elektrovnnalaččat. Giddejuvvon elektrovnnalaš čoahkkimii sáhtá oassálastit dušše dakkár sajis, gos suollemassan dollojuvvon dieđut ja čoahkkimis gevvojuvvon ságastallamat eai leat olggobeallásačča gullanláhkái eaige oaidninláhkái.

145 § Čoahkkimáigi ja -báiki

Doaibmaorgána mearrida čoahkkimiid áiggi ja báikki. Čoahkkim dollojuvvo maiddái, jos ságajođiheaddji geahččá čoahkkima dárbbaslašžan dahje eanetlohku doaibmaorgána lahtuin dahká ságajođiheaddjái evttohusa čoahkkima doallamis sin álmмуhan ášši

gieđahallama várás. Dalle ságajodiheddji mearrida čoahkkinaiggi. Ságajodiheddji sáhtá ákkastallon sivas šluhttet čoahkkima.

146 § Čoahkkinbovdehus

Čoahkkinbovdehusa addá ságajodiheddji dahje, jos son lea eastašuvvan várreságajodiheddji. Čoahkkinbovdehusas galgá almmuhit čoahkkima áiggi ja báikki ja čoahkkinaššiid. Čoahkkinbovdehusas galgá máinnašit, man doaibmaorgána mearrádusdahkanvuogi čuovvut mange ášši buohta. Jos ášši gieđahallat elektrovnnalaš mearrádusdahkanmeannudeamis, galgá bovdehusas almmuhit, man rádjai ášši galgá gieđahallat elektrovnnalaččat. Áššelistu, mii sisttisdoallá čilgehusa čoahkkinaššiin ja evttohusaid doaibmaorgána mearrádussan, sáddejuvvo čoahkkinbovdehusa oktavuočas. Áššelisttu dahje ovttaskas ášši čilgehusa ja mearrádusevttohusa sáhttit sáddet maŋjeleabbo erenoamáš siva dihte. Áššelisttu mildosiid ja siidomateriála sáddet áššelisttu mielde árvoštallama mielde árvoštaladettiin doaibmaorgána lahtuid diehtooažžundárbuid. Jos áššelisttus, mildosiin dahje siidomateriálas leat suollemassan dollojuvvon dieđut, áššegirjái dahkkojuvvo merkejupmi suollemassandoallamis.

Čoahkkinbovdehus sáddejuvvo lahtuide ja earáide, geain lea mieldeorrunvuogiatvuohta dahje - geatnegasvuohta, doaibmaorgána mearridan vugiin. Sáme giela lávdegotti čoahkkinbovdehusat ja áššelisttut sáddejuvvojit suomagillii ja sáme gielaiguin.

147 § Elektrovnnalaš čoahkkinbovdehus

Čoahkkinbovdehusa, áššelisttu, mildosiid ja siidomateriálaid sáhttit sáddet elektrovnnalaččat. Dalle guovloráđdehus dahje dan nammadan virgehálldašeddji vástida das, ahte dása dárbašlaš teknihkalaš rusttegat, vuogádagat ja diehtujohtolatoktavuođat leat geavahanláhkái.

Láhka buresveadjinguovllus 108 § 2-3 mom: Eará doaibmaorgána go guovlostivra lea mearridanvállddálaš, go badjel bealli lahtuin leat mielde. Maiddái dat doaibmaorgána lahtut gehččojuvvojit mieldeorru lahtun, geat oassálastet čoahkkimii elektrovnnalaččat.

Evttohus:

Ságajodiheddji gávnaha mieldeorru lahtuid ja čoahkkima lágalašvuoda ja mearridanvállddálašvuoda.

Mearrádus:

2§ Beavdegirjjidárkkisteaddji välljen

Lappi buresveadjinguovllu hálddahusnuolggadusa 166 § mielde beavdegirjji doallamis ja sisdoalus vástida doaibmaorgána ságajodiheaddji. Jos ságajodiheaddji ja beavdegirjjidoalli leaba sierra oaivilis čoahkkima jođus, beavdegirji ráhkaduvvo ságajodiheaddji oainnu mielde. Beavdegirjji vuolláičállá ságajodiheaddji ja nanne beavdegirjjidoalli. Beavdegirji dárkkistuvvo doaibmaorgána mearridan vugiin. Beavdegirjji sáhttit vuolláičállit ja dárkkistit elektrovnnalaččat.

Sámegiela stivrenjovkui välljejuvvo okta beavdegirjjidárkkisteaddji.

Evttohus:

Sámegiela stivrenjoavku vällje beavdegirjjidárkkisteaddji.

Mearrádus:

3§ Bargoortnega dohkkeheapmi

1§ Čoahkkima lágalašvuolta ja mearridanválddálašvuolta

2§ Beavdegirjjidárkkisteaddji välljen

3§ Bargoortnega dohkkeheapmi

4§ Sámegiela stivrenjoavkku evttohus doaibmabijuin dorvvastit vejolašvuoda oažžut sámegielat mielladearvvašvuoda bálvalusaid

5§ Sáttaságastallan doarjjan sámegiela stivrenjovkui mitalusa válmmaštallamii, mii guoská sámegielat ja kulturmielásaš bálvalusaid ollašuvvama

6§ Eará áššit

7§ Čoahkkima loahpaheapmi

Evttohus:

Sámegiela stivrenjoavku dohkkeha áššelisttu mieldásaš bargoortnega.

Mearrádus:

4§ Sámegeiela stivrenjoavkku evttohus doaibmabijuin dorvvastit vejolašvuoda oažžut sámegiela mielladearvvašvuodabálvalusaid

Duogáš

Vd. ovddidanhoavda, sámegiela ja kulturmielddásáš bálvalusat, Tuuli Miettunen ja bálvalanhoavda, sámegiela ja kulturmielddásáš bálvalusat, Mirja Laiti.

Lappi buresveadjinguovllu hálddahusnuolggadusa 37§ ja lága buresveadjinguovllus 33§ mielde sámegiela lávdegotti bargun lea:

- 1) čielggadit, árvoštallat ja cealkit das, mo guovllustivrra mearrádušat váikkuhit gielalaš vuoigatvuođaid geavtlaš ollašuvvamii;
- 2) čielggadit, árvoštallat ja meroštallat sámegiela ja kulturmielddásáš bálvalusaid dárbbu sihke čuovvut vejolašvuoda oažžut dáid bálvalusaid ja čuovvut dáid bálvalusaid kvalitehta;
- 3) čielggademiid, árvoštallama ja čuovvuma vuođul buktit guovlluráđđehussii evttohusaid doaibmabijuin ovddidan dihte sámegiela ja kulturmielddásáš bálvalusaid ja bálvalangollosiid sihke ovddidan dihte bargiid giellamáhttogáibádusaid ja giellamáhtu;
- 4) addit jahkásaččat guovlluráđđehussii muitalusa sámegiela ja kulturmielddásáš bálvalusaid ollašuvvamis.

Lappi buresveadjinguovllu sámegiela stivrenjoavku lea gullan semináristis 15.5.2023 sámi psykososiála doarjaga ovtadat UVJA fitnu jodiheaddji Heidi Eriksena Uvja doaimma ja boahtevuođa birra. Uvja fállá vuollegis šielmmá sámegiela ja -kultuvrralaš mielladearvvašvuoda bálvalusaid – rávvema, doarjaga ja kriisabarggu lea vejolaš oažžut iežas eatnigiela (davvisámegiella, anárašgiella, nuortalašgiella, suomagiella). Bálvalus lea nuvttá ja fállat riikaviidosaččat. Ovtadat lea vuođđuduvvon doarjut sámiid ja Suoma stáhta gaskasaš duohtavuoda- ja soabadallankommišuvdnabarggu, muhto oktavuoda Uvjain sáhtá váldit beroškeahhtá oassálastágo duohtavuoda- ja soabadallankommišuvvna gullandilálašvuodaide. Uvja doaibma lea álgán jagis 2022 Lappi buohccedikšunbire psykiatriija boadusguovllus. Jagi 2023 álggus Uvja sirdásii Lappi buresveadjinguovlui mielladearvvašvuoda- ja gárrenmirkobálvalusaid oassin. Uvja

bargoveahkaresursa lea 4,5 jahkedoaimma. Uvja doaibmá buresveadjinguovllus fitnu hámis. Stáhtaráđi kansliija ruhtada Uvja ja dan doaibmaáigi lea čadnon sámiiid ja Suoma stáhta gaskasaš duohtavuoda- ja soabadankommišuvnna bargui. Kommišuvnna doaibmaáigi nohká dálá dieđu mielde jagi 2023 loahpas, dalle maiddá Uvja fidnoruhtadeapmi nohká. Sámegeiela stivrenjoavku gulai semináristis 15.5.2023 fitnu jodiheaddji Heidi Eriksen lassin sámegeielat ja kulturmiel dásaš bálvalusaid bálvalanhoavdda Mirja Laiti ja Boahttevuoda sode-guovddáš -fitnu áššedovdi Niila Rahko daid sámegeielat mielladearvvašvuodabálvalusaid dili birra, mat eai gula Uvjii Lappi buresveadjinguovllus.

Sámediggi (mielddus 1) ja nuortalaččaid giličoahkkin (mielddus 2) ja Sámedikki nuoraidráđđi (mielddus 3) leat doaimmahan Lappi buresveadjinguovlui cealkámušaid Uvja doaimma dorvvasteamis dan maŋŋel go fidnoruhtadeapmi nohká.

Lappi buresveadjinguovllu sámegeiela stivrenjoavku evttoha guovlluráđđehussii doaibmabijuid dorvvastit vejolašvuoda oažžut sámegeielat mielladearvvašvuodabálvalusaid dan vuodul, maid lea gullan áššedovdiin ja makkár fuomášumiid Sámediggi ja nuortalaččaid giličoahkkin leat ovdanbuktán (mielddus 4).

Evttohus:

Sámegeiela stivrenjoavku evttoha guovlluráđđehussii (mielddus 4) doaibmabijuid dorvvastit vejolašvuoda oažžut sámegeielat mielladearvvašvuodabálvalusaid.

Mearrádus:

5§ Sáttaságastallan doarjjan sámegeiela stivrenjovkui mitalusa válmmaštallamii, mii guoská sámegeielat ja kulturmiel dásaš bálvalusaid ollašuvvama

Duogáš

Vd. ovddidanhoavda, sámegeielat ja kulturmiel dásaš bálvalusat, Tuuli Miettunen ja bálvalanhoavda, sámegeielat ja kulturmiel dásaš bálvalusat, Mirja Laiti.

Lága buresveadjinguovllus (611/2021) 33§ mielde sámegeiela lávdegotti bargun lea

1) čielggadit, árvoštallat ja cealkit das, mo guovllustivrra mearrádusat váikkuhit gielalaš vuoigatvuođaid geavatlaš ollašuvvamii;

2) čielggadit, árvoštallat ja meroštallat buresveadjinguovllu unnitlogugillii fállujuvvon bálvalusaid dárbbu sihke čuovvut vejolašvuođa oažžut dáid bálvalusaid ja čuovvut dáid bálvalusaid kvalitehta;

3) čielggademiid, árvoštallama ja čuovvuma vuođul buktit guovlluráđđehussii evttohusaid doaibmabijuin ovddidan dihte giellaunnitlogu bálvalusaid ja bálvalangollosiid sihke ovddidan dihte bargiid giellamáhttogáibádusaid ja giellamáhtu;

4) guovttegielat buresveadjinguovllus, man unnitlogugiella lea ruotagiella, buktit evttohusaid guovttegielat buresveadjinguovlluid ovttasbarggu ja bargujuogu soahpamuša sisdoallun mii guoská sosiála- ja dearvvašvuođafuolahusa lágideamis addujuvvon lága 39 §:s dárkkuhuvvon soahpamuša, addit soahpamuša birra cealkámuša guovllustivrii sihke čuovvut soahpamuša ollašuvvama.

Lávdegottis sáhttet leat maiddá eará barggut mat leat mearriduvvon hálddahusjuolggadusas. Lávdegoddi ferte jahkásaččat addit guovlluráđđehussii muitalusa giellaunnitlogu bálvalusaid ollašuvvamis. Guovlluráđdehus addá guovllustivrii cealkámuša doaibmabijuid birra, maidda lávdegotti addin muitalus addá ákka.

Lassin lága sosiála- ja dearvvašvuođafuolahusa ordnemis (612/2021) 29§ mielde buresveadjinguovlu galgá čuovvut iežas guovllu olbmuid buresveadjima ja dearvvašvuođa iešguđet álbmotosiid mielde, čuovvut iežas lágidan sosiála- ja dearvvašvuođafuolahusa dárbbu, oažžuma, kvalitehta, váikkuhanvuođa ja ovttaveardásašvuođa, áššehasaid bálvalusaid oktiiheiveheami sihke sosiála- ja dearvvašvuođafuolahusa goluid ja buvttadanmuni. Buresveadjinguovlu galgá dán dieđu veardidit vástideaddji dieđuin, mii guoská eará buresveadjinguovlluide. Buresveadjinguovlu galgá atnit ávkin ovdalis máinnašuvvon dieđu sosiála- ja dearvvašvuođafuolahusa diehtostivremis doaimma, buvttadeami ja ekonomii ja stivrema, jodiheami ja mearrádusdakhama doarjjan. Dat guoská dan sosiála- ja dearvvašvuođafuolahusa, masa buresveadjinguovllus lea lágidanovddasvástádus.

Lappi buresveadjinguovllu strategiijas 2023-2025 sámegielat ja kulturmieldásaš bálvalusaid čuovvuma várás leat meroštallojuvvon čuovvovaš mihttárat: sámegielat bálvalusaid áššehasmáhchahaga čoaggima ja gieđahallama doaibmamáhtet leat govviduvvon (juo/ii), sámekulturvuđot vugiid mearri (lohku), sámegielat bálvalusaid áššehasmearri (lohku), sámegillii bargi bargiid mearri (lohku), ovttasbargoráhkadus Sámedikkiin lea huksejuvvon ja govviduvvon (juo/ii), sámegielat jorgalusaid mearri (lohku, iežas/ostojuvvon, gielaid mielde).

Lappi buresveadjinguovllu sámegiela stivrenjoavku addá guovlluráđđehussii iežas vuosttaš jahkásaš muitalusa giellaunnitlogu bálvalusaid ollašuvvamis loahppajagis 2023. Sámegiela stivrenjoavku geavvá sáttaságastallama muitalusa válmmaštallamis. Sáttaságastallamis sámegiela stivrenjoavku

rávve sámegiela ja kulturmielddasáš bálvalusaid ovddideami vástoovttadaga das, maid dieđuid stivrenjoavku háliida vuosttaš jahkásaš mitalussii.

Evttohus:

Sámegiela stivrenjoavku geavvá sáttaságastallama.

Mearrádus:

6§ Čoahkkima loahpaheapmi

Evttohus:

Ságadoalli loahpaha čoahkkima.

Mildosat Sámedikki cealkámuš (mielddus1), nuortalaččaid giličoahkkima cealkámuš kolttien (mielddus 2), Sámedikki nuoraidráđi cealkámuš (mielddus 3), sámegiela stivrenjoavkku evttohus doaibmabijuin dorvvastit vejolašvuoda oazžut sámegiela mielladearvvašvuodabálvalusaid (mielddus 4).

Juohkin

Diehtun